

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTAMÂNĂ

Sub conducerea D-lui SILIU RĂDULESCU Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
15, STR. JULES MICHELET, 15

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR
1 Nov. 1893 — 17 Aug. 1931

D. G. Maxim. — *Legile electorale polone în raport cu cele române.*

Jurisprudența română. — *Inalta Curte de Casație S. U.* — Mandat. — Instituirea mai multor madatari. — (Ministerul Agriculturii cu Anita Carp).

Curtea de Apel din București S. IV. — Divorț. — Injurii grave. Treimea cuvenită copiilor. — Copii adoptivi (Steliana Mănescu cu soțul Lt.-Colonel Mănescu).

Tribunalul Ilfov S. Notariat. — Poprire. — Prestațiuni periodice. Creditori cu creanțe executorii. — (Nae Rădulescu cu Banca Urbană).

Judecătoria de Muncă București. — Contract de muncă. — Denunțare unilaterală. — Concediere. — Drept la pieaviz — Dăune (Matei Mărculescu cu Soc. anonimă, Regina Maria).

LEGELE ELECTORALE POLONE

în raport cu cele române

„Activitatea Parlamentului are două direcțiuni; în primul loc, el stabilește legi, adică dă, sub formă de vot, aprobarea sa socială pentru ca o normă juridică să devină efectivă; și în al doilea loc, el are sarcina de a ajuta administrația, în acest sens ca critica parlamentară să controleze activitatea sa și s'o verifice în același timp.

Profesorul Makowski

INTRODUCERE

1. Un distins cugeător polon amintind secolul de servitute la care a fost supus poporul susține că această lungă perioadă de înjosire națională a întărit în națiunea polonă sentimentul tradițional al libertății.

Acestui sentiment se datorește spiritul ce domină în ambele Constituțiuni din 1921 și 1935, și în special în cea din urmă.

Noua Constituție bazată pe ideea suveranității naționale, a menținut forma de guvernământ de Republică democratică, cu un parlament compus din două adunări legislative: Dieta și Senatul, însoțit de Președintele Republicii, șeful statului, cu autoritate unică, indivizibilă și cu atribuțiuni legislative, alături de Adunările.

Unele dispozițiuni constituționale riguroase în soluționarea diverselor probleme ce ating rânduiala Statului sunt criticate, susținându-se, că nu sunt în armonie cu principiul libertății, pentru care a luptat cu vigoare națiunea polonă, și în urmărirea căruia s'au grupat energiile pentru a atinge opera istorică de a reda națiunii unitatea și independența.

Din examinarea împrejurărilor în care s'au restaurat statul polon și a necesităților provocate spre a coordona organele de conducere în scopul unei munci comune, în interesul dezvoltării treptate a

statului, ajungem la concluziunea că dacă în realitate sau dat puteri excepționale unor organe de conducere în aceste momente, în primii ani ai existenței statului, când este pe cale de organizare și dezvoltare treptată, aceasta a avut loc din motive de *ordine socială*, de interes public. Continuu s'a avut în vedere principiul că în viața publică totul trebuie să fie subordonat *rațiunii de stat*. Numai atare considerațiuni de interes vital al statului a determinat Constituantul polon de a introduce corective care s'ar părea că nu se împacă cu spiritul modern, ca: puterea excesivă a șefului statului, intangibilitatea legilor promulgate, restricțiuni în privința tranzacțiilor proprietăților rurale și adăogirea pe lângă votul obștesc în alegerile ambelor camere legislative a unui puternic element cultural și profesional, adaus, pe care Constituantul român a găsit necesar de al introduce numai în Senat, corpul ponderator legislativ.

Constituantul polon are grija de a lămuri că corectivele menționate, prevăzute în pactul fundamental, le-a decretat în interesul statului, bunul comun al tuturor cetățenilor. Elementele culturale și profesionale, căror li s'a acordat drept de vot după legile electorale polone din 1935, alături de cu votul obștesc al cetățenilor, între cari figurează și minoritarii, au fost, credem, introduse în alegeri, ca, prin capacitatea și experiența lor, să se poată ajunge mai curând la înțelegeri depline, la solidaritate și înfrățire a diferitelor clase sociale și mai cu seamă la legătura sufletească cu minoritarii, spre a'i de-prinde să urmărească același ideal, aceeași muncă comună în interesul țării, cu toții trăind sub aceeași suveranitate. Astfel, ținând seamă de realizarea acestor tendințe, urmărite de legiuitorul electoral polon, ne putem da seamă că introducerea elementelor culturale și profesionale în alegeri sunt necesare spre a da suficiență forță organelor de conducere, spre a organiza ceia ce sa restaurat, spre a aduce la unire atât partidele cât și minoritarii, fără sguduiri sociale sau politice.

În deosebire de Constituantul polon, care a lăsat pe seama legiuitorului electoral sistemul de compunere a adunărilor legislative, Constituantul român, după cum vom desvolta, precizează în detail atare compunere, măsură, ce a dat loc la discuții importante în Constituantă. S'a admis senatori de drept și senatori aleși de Consiliile comunale și județene. Regretatul ministru A. Constantinescu a spus: „Noi, în concepția de datorie către țară am voit ca în Constituția țării, la capitolul Senatului să aducem și omagiul de recunoștință pe care neamul întreg îl

dațorește unor categorii de oameni, cari au muncit la mărirea și sporirea neamului nostru". Dar, pe lângă răsplata personală a serviciilor reale aduse țării, socotim că elementul cultural în Senatul român are rațiune și din punct de vedere al rolului important ce l pot avea Senatorii de drept, cari, prin luminele lor pot contribui la găsirea soluțiilor celor mai bune în alcătuirea legilor sau a rezolvirii chestiunilor ce interesează corpul social. Și, în fine de a controla în mod serios actele guvernamentale și a împăca toate spiritele, de a fi după cum se prevede în raportul Constituantei, stâncă de care se izbesc patimele politice și conflictele, datorite de multe ori ambițiilor.

2. Revenind la statutul polon observăm că rațiunea de stat la preocupat pe Constituantul polon, care, punând preț pe muncă, ca bază a dezvoltării Republicii, declară că munca trebuie să fie în armonie cu interesele generale și dacă este contrară scopului urmărit de stat, acesta are dreptul de constrângere, chiar dacă o atare activitate și-ar găsi apărarea într-un text legal. Atare dispoziție nu întâlnim în Constituția română, așa că, față de principiile dreptului public român, socotim, că dreptul, adică legea, deși creată de stat, este, după cum a spus regretatul profesor Disescu, superioară suveranității puterii statului.

Cărui organ putem încredința această misiune delicată de a controla în fiecare caz special dacă interesul social pretinde ca o anumită lege să fie nesocotită?

Legea este rezultatul unui consens dintre organele de drept care au alcătuit-o și națiunea care a dat mandat zișilor factori spre a determina normele ce privesc interesele publice și cel individual al cetățenilor. Și, dacă este astfel, nu este un abuz ca puterea executivă să și asume atribuțiunea gravă de a anihila legile, de multe ori, sub pretextul unei inextorabile nevoi de interes general?¹⁾

Dacă legea nu mai corespunde nevoilor sociale în vederea căror a fost decretată, urmează să fie revocată sau modificată, în sensul noilor cerințe actuale; dar, socotim, că întrucât este în vigoare, disciplina cea mai puternică, ce trebuie proclamată într-un stat de *ordine* și cu tendința de progres, este respectul inviolabil al legilor. Înălțurarea abuzivă, fără păzirea formelor de revocare, ca să se ajungă la situațiuni noi și neașteptate, aduce vătămare ordinii și moralei stărei sociale la care aspiră orice popor. Măsurile subite și pripite ale organelor puterii executive, cu competența violării legilor, după aprecierea împrejurărilor ce survin conduc la dictatură, înlesnesc deprinderea înlăturării ordinii și întronează arbitrarul.

Dispozițiunile excepționale luate în interesul dezvoltării statului polon, deabea restabilit, și chiar aceea privitoare la nesocotirea legii în ființă, față de scopul contrar al statului sunt aplicate cu prudență, și ele n'au adus nici o știrbire regimului parlamentar, decretat, prin Constituție, și dezvoltat prin legile electorale din Iulie 1935²⁾.

1) Totuși, de multe ori legile nu se aplică sau rămân în desuetudine, după cum s'a întâmplat cu legea constrângerii corporale română.

2) Sunt interesante ideile marelui poet și cugetător *Eminescu* din acest punct de vedere. El nu prevede ipoteza violării unei legi care ar aduce vătămare unui scop al statului care a creat-o, dar prevede o altă ipoteză susținând: „Toate dispozițiunile care ating viața juridică și economică a națiunii trebuie să rezulte înainte de toate din suprema lege a *conservării*

Ținând seamă de norma ce fixează Constituțiunea privitoare la modul de compunere al Dietei și al Senatului vom căuta să examinăm dacă alcătuitorii legilor electorale din 1935 s'au conformat zisei reguli constituționale sau au introdus un sistem prea restrâns în modul de alegere. Soluționarea acestei probleme prezintă interes, întrucât după cum suntem informați de d. Conte Alfred Poninschi, distinsul Consilier al Legațiunii polone din Capitală, actualele legi electorale au provocat critici a unor juriști polonezi, cari au amers până a pretinde că zisele legi electorale, prea restrânse, n'au ținut în seamă promisiunea actualii Constituțiuni în ce privește tehnica electorală, pentru că votul să fie universal, secret, egal și discret, așa după cum îl decretează statutul polon¹⁾.

Spre a lămurii chestiunea și a ajunge la concluziune, vom pune în evidență tehnica electorală polonă, raportând-o la legea respectivă română.

§ 1) Modul de compunere al Dietei polone și al Camerei deputațiilor română.

Sumar: 3) *Alegerea deputațiilor Dietei polone prin delegați. Modul de compunere al Adunărilor circumscripțiilor.* 4) *Modul de alegere al deputațiilor în Camera română. Reprezentarea minorității. Operațiunile Comisiune centiale. Gruparea majoritară. Prima de 50% din voturi.*

3. Legea electorală polonă privitoare la alegerile electorale pentru Dietă, din 1935, călăuzindu-se de simpla și unica regulă constituțională după care zisul corp legislativ se compune din deputați aleși cu sufragiu *universal, secret, egal și direct*, fixează numărul deputațiilor la 208, drepturile de alegător și elegibilitate, incompatibilitățile, reglementează perioada operațiunilor electorale și diviziunile celor 104 circumscripții.

Operațiunile privitoare la fixarea listelor de candidați și alegerea deputațiilor sunt complexe.

În fiecare din cele 104 circumscripții se formează o adunare specială, compusă din *delegați* a diferitelor instituțiuni autonome culturale, profesionale, învățământ superior și muncitorească cât și a alegătorilor proprii ziși, socotit un delegat cel puțin pentru 500 de alegători domiciliați în circumscripție, cari delegați au drept fiecare de a prezenta un candidat²⁾. Președintele adunării încheie

naționalității și a țării, în orice mijloc și pe orice cale chiar dacă mijlocul și calea n'ar fi conforme cu civilizația și umanitarismul care astăzi formează masca și pretextul subcare apusul se luptă cu toate civilizațiile rămase îndărăt”. Ediția, I. N. Ionescu și Georgescu, Opere complete de M. Eminescu, Iași, 1914.

1) În ce privește atribuțiunile Adunărilor legislative polone se pot cerceta în articolele noastre: „Constituția polonă din 1935 în raport cu cea română”, „Curierul judiciar”, No. 28, 29 și 30 din 1936, apărute și în broșură.

2) Adunarea circumscripției se compune din: a) 1 delegat la 20.000 locuitori din district al instituțiilor autonome regionale, 2 delegați ai Consiliilor comunale cu 6000 locuitori și 1 delegat pentru celelalte comune, 1 delegat la 4000 locuitori a Consiliilor municipale din orașele necuprinse în Uniunea autonomă a districtului și la 6000 locuitori în celelalte orașe; b) 1 delegat pentru fiecare 500 alegători a Camerilor de industrie și comerț, 1 delegat pentru fiecare 500 alegători ai Camerei artelor, 1 delegat pentru doi delegați ai Consilierilor de district ai Camerei de agricultură, 1 delegat pentru 2 delegați ai Consiliilor comunale și municipale ai Muncitorilor manuali și 1 delegat pentru doi delegați muncitori ai Muncitorilor intelectuali.

Fac parte din Adunarea electorală menționată în arondismentul cu mai mult de 75.000 locuitori ai orașelor 3 delegați pe circumscripție ai Camerei medicale, 2 delegați pe circumscripție a Camerei avocaților, 1 delegat principal a Camerei

lista candidaților, și dacă sunt numai patru candidați, ei figurează pe listă, iar dacă sunt mai mulți, are loc scrutin, ce are de rezultat de a fi înscrși pe listă, candidații cari au obținut un sfert din numărul total al voturilor.

Operațiunile electorale luând astfel sfârșit, are loc scrutinul, obținând mandatul de deputat doi dintre candidații cari au avut cel mai mare număr de voturi și nu mai puțin de zece mii fiecare.

4. Compunerea Camerei și alegerea deputaților în România a dat loc la discuțiuni numeroase și interesante. S'a căutat, după cum spune regretatul I. C. Brătianu, ministrul de interne, în Expunerea legii electorale din 1926, „da în organizarea vieții politice grupările cu programele lor să se afirme colectiv în fața opiniei publice, prin personalitățile mai de seamă care le reprezintă și care prin sistemul adoptat vor fi mai în putință să intre în Parlament”.

Alegerea deputaților, potrivit dispozițiunii constituționale române, se face pe circumscripții electorale, prin vot *universal, egal, direct, obligator și secret*, pe baza *reprezentării minorității*, iar numărul deputaților se stabilește de legea electorală după județele în ființă.

După legea electorală din 1926, unificată pentru întreaga țară, declarațiunii de candidați pentru Cameră se fac la Biroul central, propunătorii urmând a depune liste ce nu pot cuprinde de cât numărul candidaților ce sunt de ales în circumscripția respectivă. Cetățenii, cu cărți de alegător în reuță, votează secret la circumscripția corespunzătoare a domiciliului lor, iar alegătorii cari nu și exercită dreptul fără temei legitim se pedepsesc cu amendă.

Chestiunea repartizării mandatelor între candidați, cea mai delicată, a ocupat în deosebi Camerele constituante, căutându-se a nu slăbi *voința sufragiului universal*, și după cum se exprimă raportul d-lui I. T. Florescu, în Cameră, „a se da unei grupări politice toată autoritatea și toată puterea spre a aduce la îndeplinire un program care a triumfat, ținându-se socoteală și de o mulțime de voturi minoritare, care până astăzi se pierdeau în glasurile unei dreptăți măbușite, răslețe pe tot cuprinsul țării”.

După primirea rezultatelor de la toate secțiunile de votare președintele biroului central totalizează rezultatul, stabilind suma totală a votanților, a buletinelor anulate și a voturilor obținute de fiecare listă în parte.

Comisiunea centrală electorală de la ministerul justiției, compusă din magistrați și alți deregători superiori, autoritate supremă, efectuează calculul și repartizarea mandatelor grupărilor politice pe țară și pe circumscripțiuni, atribuind mandatele candidaților din fiecare listă.

a) Comisiunea centrală totalizează pe țară numărul votanților, al buletinelor anulate și al voturilor

întrunite de fiecare grupare politică, calculând *procentul* de voturi obținut de fiecare grupare politică față cu numărul total al votanților din țară, și stabilind *gruparea majoritară*, care a întrunit cel mai mare număr de voturi pe țară, cel puțin un procent de 40 la sută față de celelalte *grupări minoritare*. Nu se declară nici o *grupare majoritară* dacă n'a întrunit zisul procent.

b) Zisa Comisiune calculează apoi procentele de voturi obținute în circumscripții de fiecare grupare politică față de numărul total al votanților, înscriindu-se în ordine descrescândă și în coloane separate.

În primul loc, se stabilește *mandatele pe circumscripții* ale grupărilor declarate minoritare pe țară și care au obținut majoritatea absolută în acele circumscripții, fiind socotit că au dobândit în circumscripții un număr de mandate proporțional cu procentul de voturi ce au față de totalul voturilor exprimate din circumscripția respectivă, chiar dacă pe țară n'au întrunit procentul de 2 la sută din voturile exprimate. Voturile acele pe circumscripții ale grupărilor minoritare se scad din totalul voturilor obținute pe țară de aceste grupări.

Din numărul total al mandatelor pe țară se deduc mandatele atribuite grupărilor minoritare în circumscripții, unde ele au întrunit majoritate absolută, și ceea ce rămâne se repartizează grupărilor politice pe țară, în modul următor:

Grupărei majoritare cu 40% cel puțin se dă 50 la sută din numărul mandatelor ca *bază de majoritate*.

Restul de 50 la sută se împarte între *toate grupările politice*, inclusiv cea majoritară, proporțional cu procentul de voturi obținut de fiecare.

Dacă nu s'a declarat nici o grupare majoritară, mandatele se împart între toate grupările proporțional cu procentul de voturi obținut de ele.

Grupărilor politice minoritare care au întrunit pe țară un procent de voturi mai mic de 2 la sută din numărul total al voturilor nu li se repartizează *nici un mandat*.

§ 2. Observațiuni privitoare la măsurile legilor electorale polone și române pentru alegerea parlamentarilor în Dietă și Cameră.

Sumar. 5) *Votarea prin delegație și fixarea numărului delegaților în raport cu importanța elementului cultural după sistemul polon. Critici aduse acestui sistem bazate pe faptul slăbirei participării cetățenilor cu drept de vot față cu numărul admis al delegaților elementului cultural și economic. Justificarea măsurii ca bazată pe interesul general național polon.* 6) *Reprezentarea minorității după sistemul electoral român. Sufragiul universal. Comisia centrală de repartizare a voturilor. Gruparea majoritară cu cel puțin 40 la sută din totalul voturilor admise și prima de 50 la sută, ca bază de majoritate acordată zisei grupări. Argumente în favoarea primei. Mandatele pe circumscripții. Drepturile celorlalte grupări politice*

5. În examinarea chestiunii dacă alcătuirii sistemului electoral polon prin legea din Iulie 1935, privitor la Dietă, s'au conformat dispozițiilor constituționale, soluțiunea poate fi ușor rezolvată, după ce am dezvoltat principiile după care s'a călăuzit zisul legiuitor.

Constituantul polon, ca și cel român și chiar ca și cel cehoslovac¹⁾, au stabilit modul de alegere al

1) Consilierul Casei d. *Andrei Rădulescu*, ne dă detalii interesante în valoroasa sa operă: „Constituția cehoslovacă”, Monitorul oficial, 1936, pagina 11, lucrare editată sub auspiciile Academiei române.

reprezentanților Camerei legislative într'un spirit larg, dând puțința legiuitorilor electorali de a adopta sistemul cel mai priincios pentru ca toți cei cu drepturi de vot să și-l poată exercita în mod egal, garantând prin dispoziții clare sincera funcționare a sufragiului universal.

Cu această fendință democratică, Constituantul polon se mărginește a preciza o formulă generală în sensul sufragiului *universal*, secret, egal și direct.

Dacă ne referim la sistemul legii electorale pentru Dietă ne putem ușor convinge că legiuitorul a pus preț deosebit pe valorile intelectuale și profesionale cărora le-a rezervat un număr superior de *delegați*, reprezentanții elementului cultural, cari împreună cu reprezentanții tuturor alegătorilor, desemnați prin delegațiune și dânsii, aleg deputații. Legea fixează, după cum am arătat un delegat cel puțin pentru 500 de alegători din circumscripție.

Este adevărat că Constituantul polon a lăsat mână liberă legiuitorului electoral de a întrebuița mijloacele cele mai sigure pentru ca cetățeanul cu drepturi să voteze *direct* și în mod egal. Și, astfel fiind s'ar părea că sistemul admis se îndepărtează din două puncte de vedere de acel decretat de Constituție.

În primul loc, s'a înlocuit *voarea directă* a cetățeanului prin *voarea prin delegație*, și apoi chiar numărul de delegați a fost fixat mai mult în proporție cu *importanța culturală* de cât cu proporția populației alegătoare, a numărului alegătorilor.

A acorda în cele 104 circumscripții electorale dreptul de a prezenta delegați unei adunări compusă din peste 20 delegați a diverselor asociațiuni și instituțiuni economice și profesionale și în general culturale, și a stabili un singur delegat pentru fiecare lot de 500 alegători din teritoriul circumscripției, sistem admis de legiuitorul electoral polon, a provocat critici, susținându-se că acest legiuitor nu s'a conformat dispoziției constituționale, dând o importanță deosebită valorii culturale și slăbind participarea efectivă a tuturor cetățenilor cu drepturi egale și directe la votare. În lipsă de date statistice, nu cunoaștem raportul numeric ce există între delegații aleși de populație socotit a 500 alegători pentru un delegat, față de delegații aleși de instituțiunile și organizațiunile culturale, profesionale și economice, ca astfel să putem cunoaște întrucât se dă preponderență onora sau altora.

Credem că legiuitorul electoral polon a căutat ca fie care alegător să nu fie năpăstuit, ca fiecare să și exercite dreptul de vot în mod *egal* prin delegatul său; și, satisfăcută această cerință constituțională a egalității s'a socotit în drept de a întocmi mecanismul electoral în sensul intereselor generale naționale. Un distins cugetător a spus: „Interesul general sau problema națională predomină din ce în ce mai mult în actualitate, și nu mai poate fi lăsat în voia mecanismului automat și orb al concurenței numerice. Impotriva tendinței de acapărare a *numărului* și *cantității*, se ridică numai forța ordonatoare a spiritului, criteriul imperios al valorii, a cărei instaurare în centrul umanității este singura mântuire din haosul în care ne rostogolim”³⁾.

Legiuitorul electoral polon nu s'a referit atât la egalitatea în ce privește drepturile alegătorilor, ci s'a raportat la egalitatea numărului de mandate ce trebuie să fie acordate fiecărei circumscripții din

Republică, pentru ca să nu se facă nedreptăți în această privință. Și, legea este precisă, întrucât în fiecare circumscripție din cele 104, prevede câte două mandate de deputat.

6. Constituantul român a determinat mai precis de cât cel polon sistemul ce trebuie să-l urmeze legea electorală sub raportul repartizării mandate'lor de deputat. Pe lângă votul universal, direct și obligator, a prescris ca votul să fie alcătuit pe baza *reprezentării minorității*.

Și dacă sub raportul votului uninominal sau a scrutinului de listă pe circumscripții s'a admis ultimul sistem, ca mai adecuat solidarității și disciplinei politice, introducându-se și o procedură uniformă de votare directă, s'a ivit numeroase discuțiuni atât cu ocaziunea votării Constituției și a legii electorale, cât și ulterior, în privința importantei chestiuni a repartizării mandate'lor de deputat, față cu principiul enunțat al *reprezentării minorității*.

Examinând obiecțiunile ce se fac în privința modului de aplicare al reprezentării minorității și în special al primei ce se acordă partidului politic care a obținut cel puțin 40 la sută din numărul votanților, socolim că atât timp cât predomină diviziunea continuă a partidelor politice și în consecință fracționarea voturilor, astfel că lipsește spiritul de coeziune și puțința formării unui guvern omogen și stabil, care să poată cârmui în mod prosper afacerile publice, măsurile în ființă ale legii electorale sunt priincioase și pot fi menținute. În zadar se preînde că înlăturându-se zisa primă s'ar putea forma grupări de partide politice, înțelegându-se într'un scop comun de dirijare al afacerilor publice, căci atare coalițiuni numai arare ori apar conduse de aceleași directive; partizanii diferitelor grupări conduși de ambiții personale, de preponderență în demnități, nu pot crea un guvern unitar și staționar astfel precum se cere mai ales în timpurile actuale când politica externă este turburată, când pentru unitatea teritorială a statului — revizionismul — și ideile anarhice ale comunismului prezintă un pericol real. Cu drept cuvânt sa spus în Cameră „Transacțiuni efemere, cu sacrificii de program nu exprimă de cât ezitațiuni și diviziuni primejdioase ale sufragiului universal. Un ministru belgian, șef de partid crede că majoritatea însemnează omogenitate și deci forță și viață, pe când coalițiile eterogene sunt discordante și poartă în ele germenul morții”. În aceeași ordine de idei și în justificarea sistemului admis, regretatul I. I. C. Brătianu, autorul legii electorale a spus: „Trebuie găsit forma electorală care să înlesnească compunerea Adunărilor legiuitoare în așa fel încât să asigure acțiunea de guvern, pe care reprezentarea minorității nu trebuie s'o împiedice”.

§ 3) Modul de compunere al Senatelor polon și român.

Sumar: 7) *Senatori aleși prin delegațiune de către cetățenii poloni. O treime din cei 96 senatori desemnați de șeful statului polon. Meritele personale, titluri intelectuale sau încrederea ce inspiră alegătorului sunt baza dreptului de vot după sistemul polon. Listele de candidați întocmite de colegiile electorale.* 8) *Votarea directă după sistemul român. Adausul elementului calificat cu drept de vot. Senatori după județe, ai colegiilor Consiliilor județene și comunale, Camerilor de comerț, muncă și agricultură și ai Universităților. Senatori de drept și Comisiunea de verificare a condițiunilor ce li se cer-*

7. În dezvoltarea modului de alegere al Senatului

1) „Legile Anarhiei, articol al d-lui Sergiu Condrea, în ziarul „Vremea”, din 25 Octombrie 1936, pag. 6.

a doua Cameră legislativă, după sistemul polon, găsim aceeași situațiune. Constituantul polon se referă pur și simplu la legea electorală îndrituind-o a fixa numărul și modul de alegere al senatorilor, cât și a indica categoria persoanelor ce sunt cu drept de vot și de eligibilitate.

Puterea excepțională a Președintelui Republicii se întinde și asupra acestei instituțiuni legislative. Din numărul de 96 senatori, fixați prin legea electorală, o treime sunt desemnați de șeful statului, iar două treimi pe cale de alegere, de către colegiile electorale ale departamentelor numite voivodé. Districtele sunt împărțite în circumscripții, cuprinzând între 90—120 alegători, iar fiecare circumscripție desemnează un delegat în colegiul electoral al departamentului, denumit voevod. Aceste colegii sunt compuse din delegați aleși de cetățeni cu drept de vot la Senat, fie în baza meritelor lor personale, titlurilor intelectuale sau a încrederii ce inspiră alegătorului¹⁾. Colegiul electoral al delegaților întocmește o listă a candidaților și procede la vot, astfel ca fiecare delegat să aibă drept a se pronunța pentru numărul de candidați câți senatori sunt de ales în fiecare departament.

8. Compunerea Senatului român diferă în totul de aceea a celui polon atât sub raportul compunerii, cât și sub acel al modului de votare. Votarea este directă la biroul electoral respectiv, și întrucât senatul este considerat corpul ponderator în stat, i se adaugă la elementul politic electiv și un element calificat.

Fără a mai vorbi de reprezentarea minorității decretată pentru Cameră, Constituantul român împarte pe cetățeni cu drept de vot în circumscripțiuni electorale județene, prescriind votul obligator, egal, secret și direct, lăsând latitudine legiuitorului electoral de a fixa numărul senatorilor de ales în fiecare județ, proporțional cu populația.

În al doilea loc, se admit în Senat, câte un senator de județ al colegiilor consiliilor județene și comunele, cel mult șase senatori ai membrilor Camerilor de comerț, industrie, muncă și agricultură, întruniți în colegii separate, socotit câte un senator de fiecare categorie și pentru fiecare circumscripție și câte un senator, prin votul profesorilor a fiecărei din cele patru universități.

În ultimul loc, după cum s'a exprimat Înaltul Patriarh al țării în Constituantă, întrucât Senatul trebuie să fie elementul temperant i s'a creiat un anumit și proporțional număr de membri de drept, cari reprezintă cele mai de căpetenie ramificațiuni

ale activității publice, reprezentanți ai Bisericii, ai culturii, ai justiției și ai armatei¹⁾.

Verificarea îndeplinirii condițiunilor cerute se face de o Comisiune compusă de președinții secțiunilor Înaltei Curți de casație, sub președinția primului ei președinte, care reprezintă cea mai sigură garanție de exactitate a realizării celor stabilite de statut.

Birourile electorale județene totalizează voturile de fiecare listă în parte și atribuie mandatele de Senator pe baza majorității relative.

§ 4) Imunitățile și incompatibilitățile mandatarilor Națiunilor polonă și română.

Sumar: 9) Imunitatea reprezentanților națiunilor după ambele statute polon și român este garantată. Ei nu pot fi urmăriți sau arestați în timpul sesiunii. Cazul de flagrant delict face excepție. Incompatibilitățile lor după statutul polon; sancțiunea contra reprezentantului țării și anularea actului interzis. Incompatibilitatea decretată de legea electorală română este dispusă incomplet. Sancțiuni în caz de înfrângere a interdicției legale. Rațiunea acestei măsuri. 10) Interesante dispozițiuni privitoare la imunitate după statutul ceho-slovac. Restricțiunea propusă de Toma Stelian. Circulara primului ministru d. Tătărescu.

9. După statutul polon deputații ca și senatorii beneficiază de garanția imunității numai întrucât este necesară participarea lor la lucrările corpului din care fac parte. Ei nu răspund decât în fața corpului de conținutul discursurilor pronunțate, a propunerilor sau interpelărilor depuse de dânsii, iar în caz de atingere a drepturilor unui de al treilea în cursul desbaterilor, nu pot fi traduși în judecata tribunalelor de cât cu consimțământul corpului.

În cazul grav al unei manifestări contrară datoriei de credință către statul polonez, ori care din membri poate fi trimis în judecată Tribunalului de stat, chiar după simpla cerere a Ministerului de justiție.

Aceasi măsură observăm și în Constituția română, după care nici un membru al ambelor Adunări legiuitoare nu pot fi urmăriți pentru opiniunile și voturile emise în cursul exercițiului mandatului. Chiar în materie de represiune, urmărirea și arestarea în timpul sesiunii, nu poate avea loc decât cu autorizarea Adunării din care face parte, afară de cazul de flagrant delict.

Din comparațiunea textelor respective se vede asemănare între ambele dispoziții polonă și română, după care imunitatea are loc numai în timpul sesiunii parlamentare, restricțiune, ce nu este prevăzută în Constituția ceho-slovacă, astfel că după acest statut, se susține că în lipsă de text imunitatea trebuie să fie recunoscută și în afară de sesiuni²⁾.

1) Sunt senatori de drept:

a) Foștii președinți ai Consiliului de miniștri, titulari, cu o vechime de patru ani.

b) Foștii miniștri cu o vechime de cel puțin 6 ani.

c) Foștii președinți ai Corpurilor legiuitoare, cu exercițiu efectiv în opt sesiuni ordinare.

d) Foștii deputați și senatori aleși în cel puțin 10 legislaturi.

e) Foștii prim-președinți ai Casației cu exercițiu efectiv timp de 5 ani.

f) Generalii de rezervă și în retragere și anume:

1) Cei cari au executat comanda armatei în fața inamicului de la 14 August 1914 și până la demobilizare din 1920, cel puțin 3 luni ca titulari.

2) Cei cari au îndeprinit funcțiunea de șef marelui stat major sau de inspector general de armată în timp de pace cel puțin 4 ani.

g) Foștii președinți ai Adunărilor Naționale din Chișinău, Cernăuți și Alba-Iulia, cari au declarat Unirea și întâiul președinte de vârstă a celei dintâi Camere a tuturor românilor.

2) Articolul citat la nota 2 a d-lui Andrei Rădulescu.

1) Dreptul electoral este acordat cu titlul de *merit personal* cetățenilor decorați cu ordinele: Vulturul Alb, Virtutea Militară, Crucea sau Medalia independenței, Crucea vitejilor, Polonia Restituta sau Crucea de merit.

Cu titlul *intelectual* este acordat: a) cetățenilor cari, au obținut brevetul unei școli superioare, liceu sau școli militare, b) cetățenilor cari au introdus un nou sistem școlar sau au făcut studii în o școală superioară echivalentă celor menționate sau au grad de ofițer.

Cu titlul de *încredere* de care se bucură față de cetățeni: a) celor ce ocupă posturi colective în instituțiile autonome regionale b) celor ce ocupă posturi electice în instituțiile autonome economice cât și posturi de direcție în atare instituții economice, c) președinții organizațiunilor profesionale sindicale ale muncitorilor, d) președinții grupelor locale ale asociațiilor recunoscute de utilitate publică, și e) cetățenilor cari ocupă posturi superioare în administrațiunea organizațiilor citate.

Sub raportul incompatibilității Constituantul polon tinde în mod precis de a îndepărta influența politică a mandatarilor țării în afaceri private. „Este interzis mandatarilor țării, spune articolul 44 al Constituției polone, de a se însărcina cu furnituri și lucrări pentru guvern, și de a obține de la stat concesiuni sau alte avantaje personale, nici în propriul lor nume, nici în numele unui de al treilea, nici în numele vreunei antreprize, a societăților sau asociațiilor cu scop lucrativ”.

O sancțiune severă este impusă deputatului sau senatorului care săvârșește o infracțiune la măsurile prescrise, dispunându-se ca infractorul să fie trimis pentru excludere din corp și anularea avantajelor obținute de la stat.

Constituantul român se referă la legea electorală, spre a determina incompatibilitățile membrilor Adunărilor legiuitoare.

Legea electorală, în îndeplinirea comandamentului constituțional, este incompletă, întrucât prevede numai prohibițiunea încheierii de către deputați și senatori, personal sau ca mandatar, în timpul mandatului lor, a ori cărui contract de lucrări sau furnituri cu statul, județele, comunele și instituțiile particulare de utilitate publică, ale căror bugete se votează de Adunarea deputaților, cu sancțiunea nulității de drept a contractului. Textul polon ne pare mai explicit, întrucât determină prohibițiunea în mod larg, chiar în lipsă de mandat, dacă interdicțiunea este violată în favorarea ori cărei persoane sau societăți.

Credem însă că chiar nefiind sancționate zisele interdicțiuni, în lipsa unor texte formale, e rezistă și pot fi cu succes invocate în baza bunelor moravuri ce trebuie să predomină în orice societate civilizată.

Susținem că chiar în lipsa unui text prohibitiv, mandatarii națiunii nu pot îndeplini în mod independent și onorabil misiunea lor publică dacă ar putea alcătui cu statul sau alte instituții publice contracte oneroase în favoarea lor sau a altora *ori cine ar fi*, pentru că asemenea reprezentanți a unor interese opuse ar putea sacrifica interesul statului sau al instituțiilor ce sunt de resortul lor spre a fi controlate, în vederea folosului lor propriu sau al particularilor interesați în profitul ce le-ar oferi atare contracte.

10. Constituția cehoslovacă, de a cărei cuprins ne dă detalii valoroasă lucrare a d-lui Andrei Rădulescu, are și alte dispoziții privitoare la incompatibilitatea membrilor Adunărilor legiuitoare, ce merită a fi semnalate.

După un text formal, membrii Adunării naționale nu pot fi *numiți funcționari plătiți ai Statului* de cât după ce a trecut un an de când nu mai sunt membri ai Adunării. Motivul acestei restricțiuni este „grija, după cum spune d. Rădulescu, de a nu beneficia membrii Adunărilor de situația lor spre a obține avantaje de la guvern, iar pe de altă parte ca guvernul să nu-i influențeze prin numirea sau promisiunea numirii în funcțiuni bine plătite”.

Regretatul Toma Stelian, conducând Ministerul de justiție cu demnitate și o competență generalmente apreciată, inspirat de aceeași moralitate politică, s'a decis ca după părăsirea serviciului să nu profeseze avocatura un timp îndelungat, carieră, în care de asemenea s'a ilustrat. Credem însă că atare restricțiune este nejustificată. Într-o țară democratică este de interes public ca valorilor intelectuale de merit

să li se permită acces în conducerea intereselor generale. Ori, după sistemul propus al restricțiunii, ministrul de justiție, prețuit prin calitățile sale, dar sărac, ar prefera să renunțe la atare demnitate ce i s'ar oferi, dacă ar ști că trebuie să suspende chiar pe un timp mărginit exercițiul profesiei sale de avocat, după părăsirea fotoliului ministerial, întrucât avocatura este resursa ce-i asigură existența. Și, apoi, suntem convinși că în situațiunea actuală magistratura română a progresat; ea, conștientă de rolul important ce-l are în cercul social, după cum n'are nevoie de stimulente spre a-și îndeplini datoria, deasemeni n'are nevoie de o comandament legal spre a înlătura orice influență în exercițiul misiunii sale. Dacă un membru al ordinului judiciar ar putea avea recunoștință față de fostul șef al justiției, care l-a ajutat în cariera sau în orice altă împrejurare, nu și va manifesta niciodată atare sentiment în exercițiul funcțiunii, în forul justiției, unde numai principiile dreptului și adevărului trebuie să domine.

Tot Consilițiunea cehoslovacă prevede o altă dispoziție, care înlătură pe reprezentanții națiunii de a se amesteca ca intervenienți la autoritățile publice în favoarea intereselor particulare, afară numai când atare intervenție face parte din exercițiul profesiei normale a deputaților și senatorilor. Dl Rădulescu spune că această excepție se referă la avocați, și că ea înlăturând concurența parlamentarilor, face bucuria avocaților¹⁾.

În Iulie 1935, primul-ministru al țării, d. Tătăărăscu, în fața abuzurilor *intermediarilor*, cari după cum stabilește în circulara adresată serviciilor publice, au rămas ca o tristă reminiscență a trecutului îndepărtat, umbrind progresele făcute de administrația publică, dispune prin Decizia sa, că ulterior petițiunile adresate serviciilor publice trebuie înaintate personal sau prin un *mandatar autorizat* al petiționarului. Iar când este chestiunea de afaceri de natură lucrativă mandatarul trebuie autorizat prin *procură în regulă*.

Să sperăm că munca cinstită și rodnică a iluștrilor oameni de stat cari au contribuit la civilizare și înțărarea patriei, cât și exemplele actuale ale celor cari strălucesc prin virtuțile civice neînvinute, vor determina încetarea abuzurilor semnalate. Astfel, credem că nu va fi nevoie de adoptat nici măsuri de rigoare și nici sancțiunile existente în Republica cehoslovacă.

§ 5) Observațiuni privitoare la măsurile legilor electorale polonă și română pentru alegerea Senatului

Concluziuni finale

Sumar: 11) După sistemele de alegere al Senatului potrivit ambelor legi electorale polone și române se tinde pe căi diferite a fi reprezentate elementele culturale și profesionale. Deosebire între ambele legi în ce privește adausul elementului cultural și profesional. În Polonia el este prescris în ambele adunări legiuitoare, iar în România numai în senat. Supertorțarea sistemului român. Argumente. 12) Discuțiunea urmată în Constituanta română. Părerile d-lui profesor Iorga și a lui I. G. Duca. Împărecherea făcută după sistemul român în alegerea senatorilor a votului obștesc cu elementul cultural a dat bune rezultate. Părerea d-lui C. Argetolanu

11. Desvoltând în detalii compunerea Adunărilor legiuitoare ale ambelor țări, și comparându-le, observăm, că dacă există deosebiri în ce privește sistemul de alegere al membrilor ziselor Adunări,

1) Idem, pag. 16.

1) Idem, pag. 16.

totuși, sistemele admise au un punct comun de apropiere. Ambele sisteme fiind, pe căi diferite, ca pe lângă manifestarea voinței tuturor cetățenilor, a votului obștesc, să fie reprezentate în Adunări competente și profesiunile, astfel ca să fie rezolvate cu mai multă destoinicie diferitele interese ce se ivesc în administrațiunea generală a statului, cât și interesele locale și individuale.

Din acest punct de vedere statutul polon este mai exigent sub raportul reprezentării valorilor culturale și profesionale în adunările legiuitoare, stabilind în Dieta o proporție însemnată de deputați recrutați din *elementul cultural și profesional*, și repetând acelaș sistem și în Senat, prin îngăduirea ce se acordă Șefului statului de a numi de-a-dreptul și după clibuzința sa proprie o treime din totalul membrilor Senatului.

Statutul român în stabilirea compunerii Camerei deputaților se oprește la votul obștesc, bazat pe principiul reprezentării naționale, și numai la Senat, corpul ponderator, acordă contribuțiune în compunerea instituției *valorei culturale și profesionale*.

Ne permitem a crede în superioritatea sistemului român.

Dacă în interesul unei legislațiuni temeinice și al controlului efectiv al guvernului este nevoie ca în orice Adunare legislativă, pe lângă votul obștesc, să i se adauge și elemente complectătoare, care se reprezintă tradiția, competența și experiența, atunci este suficient ca zisele elemente de cultură să fie introduse într-o singură adunare din cele două care funcționează în ambele țări, atât în Polonia cât și în România.

Dacă gradul de civilizațiune la care au ajuns ambele popoare, polon și român le îngăduie de ași exprima prin vot obștesc alegerea reprezentanților conducerii intereselor generale, trebuie să li se învoească ași exercita acest drept în mod efectiv, în sensul ambelor dispozițiuni constituționale, polone și române, ce prevăd vot universal și egal. Este dar logic ca în primul parlament să se audă numai acest vot obștesc fără ca acest glas să fie înăbușit de alte elemente. Și, neapărat, în Senat, corpul ponderator, să se introducă elemente străine votului obștesc, elementul cultural, al experienței și capacității, ca astfel din schimbarea ideilor dintre ambele Adunări, compuse în mod variat, să se ajungă la rezultatele cele mai priincioase sub raportul măsurilor legislative ce sunt de luat în dezvoltarea intereselor generale, și al cetățenilor în particular.

12. Dacă Camera legiuitoare este aleasă în acelaș mod ca și Senatul, cu adăogirea de elemente străine votului obștesc, adică ea este rezultanta a unei împărțiri de voturi cetățenești, alături de numeroase voturi ale elementului cultural și profesional mai are rațiune de a fi a doua Adunare, Senatul.

Marele nostru profesor, d. Iorga, a mers mai departe, în discuțiunea ce a avut loc în Constituanta, susținând: „că nu trebuie împiedicat cea ce iese din sufragiul universal, că, imediat ce exercițiul acestei voințe a națiunii se bazează pe altceva, numai este continuarea logică a ideii din care a plecat reprezentanța națională”. În combaterea acestui sistem, a reușit părerea regretatului ministru I. G. Duca, care a spus: „că dacă și a doua Cameră este bazată pe sufragiul universal, ea devine o adevărată superfetațiune. Am făcut al doilea parlament, ca să reprezinte diferite interese și să țină seamă de curentele sufragiului universal”.

Cu ocaziunea congresului partidului agrar, d-l Argetoianu, distinsul președinte, în discursul pronun-

țat recent, a emis o părere, ce credem, că este în desacord cu sistemul cu domină în Constituția țării. A susținut, între alte reforme ale legii electorale, și numirea membrilor Senatului de către Rege.

Autorii Constituției din 1923, consecinți veche tradițiuni, mențin statul democrat și principiul *suveranității naționale*. Astfel, s'a repetat ca organe legislative: Camera și Senatul, în exercițiul puterii executive: controlul Șefului statului, alături de Miniștri responsabili, iar în materie de justiție: Tribunalele și Curțile.

Recunoscându-se principiul separațiunii acestor puteri, s'a pus în armonie funcționarea organelor ce contribuie la dezvoltarea progresivă a vieții naționale.

Dacă dar în sistemul constituțional admis s'a determinat preciz atribuțiunile Suveranului, cu preponderență în stat, cu drept de control al Senatului, n'ar fi o confușiune a puterilor și o modificare a întregului sistem constituțional dacă s'ar denega suveranității naționale dreptul de alegere al Senatului?

Suveranul, suprapus celorlalte puteri din stat, are dreptul de control atât al actelor Guvernului cât și ale puterii legiuitoare, prin sancționarea ce este în drept să acorde legilor votate. Și, întrucât acest drept de control al operilor legislative senatoriale îl exercită prin sancționare, cu greu s'ar înțelege o atare măsură decretată în verificarea unor legi alcătuite de un senat numit, în condițiunile citate.

Pe de altă parte, după reforma d-lui Argetoianu ar urma ca Șeful statului să aibă un dublu rol în exercițiul controlului vernamental: în primul loc, în baza dreptului propriu, al rolului suprem asupra tuturor organelor statului, și, apoi, prin Senat, prin membrii numiți ai corpului. (Și, să nu se zică) că după Constituția polonă, Șeful statului are drept a numi senatori, căci i s'a încredințat puțința de a desemna numai o treime din numărul total al membrilor, — un număr restrâns — putând face apel, după cum spune Profesorul Makowski, la personalitățile cele mai demne și calificate din stat, în afară de considerentele ce se ivesc în consultațiunile populare. Dealtmintrelea, și Constituanta română, pe altă cale, urmărește aceeași țintă, prin adăugarea elementului cultural, al senatorilor de drept, pe lângă votul obștesc.

Referindu-ne la rezultatele date de Senat, în intervalul de la data promulgării Constituțiunii și până astăzi, ajungem la convingerea că împărțirea ce s'a făcut în alegerea maturului corp, a sufragiului universal cu reprezentarea intereselor locale, culturale și profesionale, nu poate fi criticată, ca fiind în contradicție cu curentele sufragiului universal.

Zilnic, în Senatul român, vocea autorizată a elementelor culturale este ascultată cu atențiune; senatorii păturei culturale, prin luminele ce aduc în discuțiuni, dovedesc aptitudine în rezolvarea intereselor superioare de stat și pătrundere în controlul actelor guvernamentale, iar prin temperanța lor devin un frâu când partidele sunt în prada pasiunilor politice. Un regretat reprezentant al Constituantei, Inginerul Popovici, menționând importanța sistemului actual de alegere al Senatului a spus: „El este un corp de competență, un corp de maturitate și de experiență, care constituie un fel de mică frână în contra ideilor subversive, care ar putea să fie prea înaintate în raport cu stările de lucruri”.

Și este regretabil că suntem nevoiți a constata că atare idei subversive în contra ordinii stabilite se ivesc. În interesul stăvilirii acestor idei, ce pot să provoace anarhie, activitatea parlamentului, alcătuit cu

elemente competente, ajută în mod efectiv guvernul în conducere, iar prin controlul și verificarea actelor administrative se înlătură abuzurile.

În realizarea nobilei datorii către țară, atât Polonia cât și România au suficienți patrioți, iubitori de neam, cari știu să înfrunte toate greutățile și să mențină echilibru constant în interesul desvoltării țărilor aliate și amice.

Dimitrie G. Maxim

fost președinte la Curtea de Apel

JRISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE SECȚIUNI UNITE

Audiența de la 29 Octombrie 1936

Președinția D-lui D. Volanschi, prim președinte

Ministerul Agriculturii cu Anita Carp și alții

MANDAT — INSTITUIREA MAI MULTOR MANDATARI — EXERCITIUL
PUTERILOR FIECĂRUIA — ART. 1539 ȘI URM. COD. CIVIL.

Când printr'o procură sunt instituiți mai mulți mandatar, fără a se face nici o restricțiune cu privire la exercitiul puterilor fie căruia, ori care dintre dânșii are dreptul a îndeplini în mod separat actele cari se raportă la executarea mandatului.

Jurnal No. .. /1936. — Respins incidentul ridicat de către intimați cu privire la neregulata introducere a recursului.

S'au ascultat D-nii avocați Al. Otulescu în susținerea incidentului și Istrati Micescu din partea recurenților în combateri. Dl. procuror general C. Viforeanu în concluziuni.

Curtea deliberând,

Având în vedere că prin procura autenticată de Judecătoria mixtă Oltenița sub Nr. 585/933, Primăria și Obștea Comunei Greaca dau mandat d'lor avocați Istrati Micescu și Gh. Pitică pentru a le reprezenta înaintea tuturor instanțelor judecătorești din țară.

Că nicăeri din termenii procurii nu se constată că mandanți, ar fi impus mandatarilor obligațiunea de a îndeplini numai împreună actele conferite prin mandat.

Considerând că atunci când sunt instituiți mai mulți mandatar, fără a se face nici o restricțiune cu privire la exercitiul puterilor fiecărui, — oricare dintre dânșii are dreptul a îndeplini în mod separat actele cari se raportă la executarea mandatului.

Că, astfel fiind, Dl. avocat Istrati Micescu, unul dintre cei doi mandatar instituiți în speță, a putut semna singur recursul de față și prin consecință incidentul cu privire la neregulata introducere a acestui recurs se respinge ca fiind neîntemeiat.

Pentru aceste motive respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV-a

Audiența de la 30 Septembrie 1936

Președinția D-lui N. Jac. Constantinescu, președinte

Steliana Mănescu cu soțul Locot. Colonel Ștefan Mănescu

DIVORȚ — INJURII GRAVE. — DACĂ INJURIA ADUSĂ DE UN SOȚ
POATE JUSTIFICA O INJURIE DIN PARTEA CELUIALT SOȚ.
DIVORȚ — TREIMEA CUVENITĂ COPILOR POTRIVIT ART. 185 COD.
CIVIL. — DACĂ POATE FI ATRIBUITĂ ȘI COPILOR ADOPTIVI.

1. Dacă o injurie pe care unul din soți o aduce celuilalt, este de așa natură în cât să

poată determina pe acesta să pornească acțiunea de divorț, o injurie însă, ori cât de gravă ar fi, nu poate îndreptăți pe soțul căruia i-a fost adusă, de a răspunde printr'o altă injurie, fără ca pentru aceasta să nu poată fi găsit vinovat de injuria adusă.

2. Dacă în dispozițiunile art. 295. cod. civil, legiuitorul întrebunțează expresiunea „copiilor eșiți din această căsătorie“ când statuiază cu privire la atribuirea unei treimi din averea soțului declarat vinovat prin hotărârea de despărțire, prin aceasta nu a înțeles să limiteze acest drept numai față de copiii legitimi sau legitimați, căci ar fi spus-o, ci a întrebunțat tocmai o expresie comună în care nu este nici o rațiune de a considera că nu pot fi cuprinși și copiii adoptați, mai ales că intenția și tendința legiuitorului este, ca cel puțin în raport cu părinții adoptivi, copilul adoptat să fie privit ca investit cu aceleași drepturi ca și copilul legitim sau legitimat.

No. 68. Admis în parte apelul făcut de Steliana Mănescu în contra sentinței de divorț No. 380/935 Trib. Ilfov S. I cod. civ. în proces cu soțul Locot. Colonel Constantin Mănescu,

Curtea,

Asupra apelului de față făcut de către Steliana Lt. Colonel Constantin St. Mănescu în contra sentinței de divorț No. 380/935 dată de Tribunalul Ilfov S. IV-a pronunțată în procesul de divorț cu soțul Lt. Colonel Constantin St. Mănescu.

Având în vedere actele dela dosar și susținerile părților.

Având în vedere că Tribunalul Ilfov S. IV-a pronunțându-se asupra acțiunilor de divorț intentate de soții Locot. Colonel St. Mănescu și Steliana Lt. Colonel C. Mănescu, unul contra altuia, prin acțiunile declarate conexe, a admis acțiunea de divorț făcută de soț și a respins ca nefondată acțiunea introdusă de soție.

Având în vedere că pentru a ajunge la această soluție, Tribunalul motivează în ce privește acțiunea soțului, că din depozițiile martorilor propuși de soț, rezultă că soția a avut atitudine ireverențioasă față de soț prin faptul că a refuzat să semneze actul de căsătorie.

Că în ce privește acțiunea soției având ca motiv de divorț abandonul și lipsa de întreținere, Tribunalul găsește că dacă din depunerile martorilor soției rezultă că soții s'au despărțit încă dela Oficiul stărei civile, acest fapt a fost provocat de atitudinea soției care a refuzat să semneze actul de căsătorie.

În ce privește obiecțiunea făcută de soție de a se face în cauză publicațiunile cerute de art. 285 c. civ. Tribunalul o respinge pe considerațiunea că în speță nu e vorba de un copil născut din căsătorie în spiritul art. 285 c. civ. ci e vorba de un copil natural al soției și adoptat de soț.

Având în vedere că în contra sentinței pronunțată pe aceste motive, soția a făcut apelul de față susținând că nu dânsa a adus vre'o injurie soțului, ci acesta, prin faptul de a o fi părăsit imediat după celebrarea căsătoriei, în care scop pe lângă martorii pe care i a propus la prima instanță, a mai cerut și alții înaintea Curței, care au fost incuviințați și audiați de Curte.

Considerând că dacă într'adevăr, după cum găsește Tribunalul, faptul soției de a fi refuzat să semneze actul de căsătorie oconstituie o injurie adusă soțului, care face ca acțiunea acestuia să fie întemeiată, nu e mai puțin adevărat că și faptul soțului cum se dovedește și din depunerile martorilor Gheorghe Teodoru și Ioan Teodorescu, audiați la Curte, de a fi abandonat pe soție dela Oficiul stărei civile și de a refuza să o primească la dânsul, arată că e justificată și acțiunea de divorț intentată de soție, mai ales că dacă după cum s'a arătat mai sus faptul soției de a refuza să semneze actul de căsătorie, în parte explicat, prin contrarietatea de care s'a isbit când a văzut că soțul refuză să recunoască copilul prin acel act, constituie totuși o injurie, nu e mai puțin adevărat că aceasta nu îndreptățește pe soț ca sub acest pretext să-și abandoneze soția imediat ce s'a terminat celebrarea căsătoriei, ci din contră dacă avea serios intenția de a-și întemeia o căsnicie, trebuia să-și ia soția cu dânsul și dacă era nevoe să insiste chiar pe lângă dânsa în acest scop.

Că, dacă într'adevăr o injurie pe care unul din soți o aduce celuilalt este de așa natură în cât să poată determina pe acesta să pornească acțiunea de divorț, o injurie însă, oricât de gravă ar fi, nu poate îndreptăți pe soțul căruia i-a fost adusă de a răspunde printr'o altă injurie.

Că deci din acest punct de vedere, apelul soției devine întemeiat în parte urmând ca Curtea să reformeze în parte sentința Tribunalului și să admită acțiunea de divorț pornită de soție.

Având în vedere că prin apelul său, soția se plânge în contra sentinței dată de prima instanță și pe motivul că Tribunalul a respins cererea sa de a se face publicațiunile cerute de art. 285 c. civ. pe considerațiunea că în speță nu e vorba de un copil născut din căsătorie, ci de un copil natural al soției, adoptat de soț.

Ori, susține soția din moment ce copilul natural care l a avut din legăturile sale anterioare căsătoriei cu actualul ei soț, a fost adoptat de acesta, copilul trebuie să se bucure de aceleași drepturi ca și un copil legitim sau legitimat.

Având în vedere că soțul se opune față de acest motiv de apel, susținând că copilul adoptiv nu poate beneficia de disp. art. 285 c. civ. deoarece acest text de lege privește numai pe copii „eșiți din căsătorie” după cum se exprimă legiuitorul în acest text, printre care nu pot fi socotiți și copiii adoptați.

Având în vedere că într'adevăr, în fapt se constată că copilul Vincențiu, Cezar Ștefan s'a născut la data de 13 Iunie 1934 și a fost declarat la Ofițerul Stărei civile ca fiu al Locotenentului Colonel Ștefan Constantin Mănescu și al Stelei Mănescu născută Teodorescu.

Că la 26 Iulie 1934 când a avut loc căsătoria civilă a acestora, copilul nu a fost recunoscut prin actul de căsătorie.

Că însă la 17 Septembrie 1936 înaintea Tribunalului Constanța S. I-a s'a prezentat ambii soți, soțul, declarând că voește a adopta, iar soția că consimte în calitate de mamă și soție la adopțiunea de către soț a fiului ei natural.

Că față de această stare civilă a copilului urmează a decide dacă acesta poate beneficia de disp. art. 285 c. civ.

Considerând că dacă în dispozițiunile art. 295 c. civ. legiuitorul întrebuițează expresiunea „copiilor eșiți din această căsătorie” când statuiază cu privire la atribuirea unei treimi din averea soțului declarat vinovat prin hotărârea de despărțenie, prin aceasta nu a înțeles să limiteze acest drept numai față de

copiii legitimi sau legitimați, căci ar fi spus'o, ci a întrebuițat tocmai o expresie comună în care nu este nici-o rațiune da a considera că nu pot fi cuprinși și copiii adoptați, mai ales că intenția și tendința legiuitorului este ca cel puțin în raport cu părinții adoptivi copilul adoptat să fie privit ca investit cu aceleași drepturi ca și copilul legitim sau legitimat.

Considerând că a decide — după cum susține soțul intimat — că legiuitorul întrebuițând expresia „eșiți din căsătorie” a avut anume în vedere sensul literar al acestor cuvinte, pentru a cuprinde numai pe copii care au „eșit” după înțelesul comun al acestui cuvânt, din căsătorie, ar fi a îndepărta dela dreptul asupra treimeii conferit de art. 285 c. civ. și pe copiii legitimați fiindcă nici aceștia n'ar putea fi socotiți după înțelesul comun ca „eșiți din căsătorie” ei fiind născuți anterior căsătoriei și prin căsătorie numai legitimați, ceea ce nu se poate concepe, mai ales că prin art. 306, legiuitorul dispune tocmai ca copiii legitimați prin căsătoria urmată după nașterea lor, vor avea aceleași drepturi ca și cum ar fi fost născuți din acea căsătorie, după cum și în materie de adopție legiuitorul vorbind despre dreptul de moștenire față de adoptator arată în art. 315 c. civ. că copiii adoptat are aceleași drepturi ca și copiii născuți din căsătorie.

Considerând că nu se poate opune că dispozițiile art. 315 c. civ. n'ar putea fi invocate, ele fiind privitoare numai la dreptul de moștenire al adoptatului în sfera căruia nu poate fi cuprinsă și treimea curenită copiilor după art. 285 c. civ. deoarece în speță nu e în discuție caracterul juridic al acestui drept, ci se discută numai dacă de acest drept poate beneficia și copiii adoptați de soți, iar art. 315 c. civ. prin dispozițiunile sale evidențiază numai voința legiuitorului de a asimila pe acești copii cu cei născuți din căsătorie.

Considerând că ar fi de altfel și cu totul inechitabil ca un copil pe care soții l-au avut înainte de a se căsători și pe care a omis să-l recunoască, sau din anumite considerațiuni nu au voit să-l recunoască prin actul de căsătorie, dar căruia în urmă pentru a repara greșala, îi dau situația legală la care are dreptul să se bucure adoptându-l, să nu poată beneficia de aceleași drepturi pe care legiuitorul le acordă prin art. 285 c. civ. celorlalți, copii când se desface căsătoria dintre părinții lor.

Că astfel fiind, Curtea urmează a face în cauză aplicarea art. 275 c. civ. și constatând că publicațiunile legale au fost făcute, să atribue copilului adoptiv Vincențiu, Cezar Ștefan dreptul la o a treia parte în nudă proprietate din averea tatălui.

În ce privește creșterea, îngrijirea și educarea acestui copil, Curtea apreciind și având în vedere etatea lui, cât și afecțiunea care se manifestă din partea mamei, urmează a decide ca el să fie încredințat soției.

Pentru aceste motive redactate de dl. Consilier S. Rădulescu, admite în parte apelul soției.

Semnați: N. Jac. Constantinescu, Cezar Dristorean, S. Rădulescu.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA DE NOTARIAT

Audiența de la 15 Septembrie 1936

Președinția D-lui Scarlat Costinescu, Judecător

Nae Rădulescu cu Banca Urbană

POPRIRE. — PRESTAȚIUNE PERIODICĂ — CREDITORI CU CREANȚE EXECUTORII — INTERVENIREA LOR PANĂ LA DAREA SENTINȚEI DE VALIDARE. — ART. 455, 460, 462 ȘI 464 AL. I PR. CIVILĂ.

Din cuprinsul dispozițiunilor art. 455, 460, 462 și 464 al. I pr. civ. rezultă că acei ce posedă în contra debitorului poprit creanțe executorii,

trebuie să intervină în instanța de poprire până nu s'a dat o sentință definitivă de validare, întru cât în caz contrariu, dacă se dovedește că terțiul poprit datorează, instanța urmează a valida poprirea și a condamna pe terțiul poprit numai către creditorul popritor, și cei ce au intervenit, suma poprită trebuind să se împartă numai între acești creditori conform regulei „jura vigilantibus”; și această chiar și atunci când creanța poprită consistă într'o prestațiune periodică.

No. 829 — Admisă în parte contestația făcută de Nae Rădulescu în proces cu Banca Urbană.

Tribunul,

Asupra contestației înregistrată sub No. 67430 din 24 Iulie 1936, făcută de Nae S. Rădulescu, din București str. Romulus No. 57.

Având în vedere susținerile părților orale și scrise și actele dosarului

Având în vedere că din toate acestea se constată în fapt că la stăruința intimitei Banca Urbană, cu sediul în București, Calea Victoriei No. 7, prin reprezentanții săi și pe baza sentinței No. 3628/933 a Tribunalului Ilfov Secția II-a comerț, rămasă definitivă prin respingerea apelului de Curtea de Apel București Secția III-a prin Decizia No. 77/934, investită sub No. 123/934, s'a încuviințat prin ordonanța acestui Tribunal No. 17455 din 1936, înființarea unei popriri în mâinile Casei Pensilor Funcționarilor Societății Anonime Banca Românească prin reprezentanții săi, pe orice sume de bani ar datoră cu orice titlu sau denumire și în special, pe 1/3 din salariul sau pensia ce plătește debitorului A. Argentoianu, până la concurența sumei de lei 435.000 lei capital, plus procente legale dela 5 Maiu 1933, spre despăgubirea numitei intimite de această sumă, ce are a lua dela zisul debitor.

Având în vedere că această poprire a fost efectuată în fapt de Portărelul V. Andreescu depe lângă Tribunalul Ilfov în procesul verbal dela 2 Iulie 1936, întocmit în executarea adresei acestei secții No. 25456/936.

Având în vedere că în contra acestei popriri Nae S. Rădulescu, a făcut contestația supusă judecării Tribunalului susținând că pe sumele poprite prin poprirea contestată, dânsul, cu mult anterior, a înființat și a obținut validarea unei popriri care a rămas definitivă și că prin efectul acestei validări transfertul judiciar al sumelor poprite operând exclusiv în favoarea sa, poprirea de față, înființată ulterior, ar fi lipsită obiect și deci ar urma să fie invalidată, sau în tot cazul ea nu ar putea să-și producă efectele decât numai după despăgubirea sa integrală de creanță, ce are împotriva debitorului poprit.

Având în vedere că potrivit art. 455 pr. civ. orice creditor poate pe baza de titluri executorii să urmărească și să poprească pentru sumele cuprinse în titlul său, sumele sau efectele datorite datornicului său de către un al treilea.

Că în conformitate cu art. 460 pr. civ. „dacă se dovedește că terțiul poprit este dator, instanța va valida poprirea condamnând pe terțiul poprit să plătească suma poprită creditorului popritor”.

Având în vedere că este stabilit în drept că prin efectul validării unei popriri se produce transfertul judiciar al creanței poprite din patrimoniul debitorului poprit în acel al creditorului popritor și terțiul poprit devine debitor al creditorului în măsura și condițiunile în care acest terț datorează sume de bani debitorului.

Având în vedere că prin art. 462 pr. civ. legiuitorul statuând asupra cazului în care debitorul poprit ar mai avea și alți creditori, în afară de cel popritor, a stabilit că aceștia pot interveni la judecarea popriri, însă numai până ce nu s'a dat o hotărâre definitivă asupra validării, iar prin art. 464 al I. pr. civ. a dispus ca suma poprită, datorită de cel de al treilea, se va distribui, după scăderea cheltuielilor, numai între creditorii ce au urmărit, în proporția și după natura creanței lor.

Având în vedere că din combinația textelor de lege menționate, rezultă neîndoelnic că acei ce, în afară creditorului popritor, sunt creditori ai datornicului poprit, adică posedă împotriva acestuia, creanța susceptibilă de executare, trebuie să intervină în judecata popriri până nu s'a dat o sentință definitivă asupra validării, întrucât în caz contrariu, dacă se dovedește că terțiul poprit datorează, instanța va valida poprirea și va condamna pe terțiul numai către creditorul popritor, iar dacă pe lângă acesta în instanța de poprire au mai intervenit și alți creditori suma poprită se va împărți numai între creditorii ce au urmărit potrivit principiului cunoscut „jura vigilantibus”.

Considerând că la data la care s'a validat poprirea contestatorului 9 Februarie 1934, intimata avea împotriva debitorului poprit o creanță recunoscută judecătorește în mod definitiv (prin sentința Trib. Ilfov s. II Comerț No. 3628 din 4 Decembrie 1933 neapelată de debitor), deci putea în virtutea titlului executoriu obținut să intervină în instanța de poprire, și să ceară ca aceasta să se valideze și în profitul său.

Având în vedere că neprocedând în acest chip și lăsând ca poprirea să se valideze numai în favoarea contestatorului, prin efectul transferului de creanță operat, acesta a dobândit dreptul de a se despăgubi în mod exclusiv asupra creanței poprite până la complectarea sa îndestulare și acest drept constituind un drept câștigat definitiv, el urmează să fie respectat de către ceilalți creditori ai urmăritului, care n'au avut diligența să intervină în instanța de validare.

Având în vedere că acestea fiind principiile de drept referitoare la efectele sentinței de validare a popriri ele își păstrează integritatea de aplicațiune, indiferent de natura creanței poprite.

Considerând într'adevăr că potrivit ultimului alineat al art. 464 pr. civ. suma poprită urmează a fi plătită creditorului popritor și celor intervenienți în modul și termenii cuprinși în titlul constitutiv al datoriei celui de al treilea.

Având în vedere că din confruntarea acestui text de lege cu art. 455 al. I, și 460 pr. civ. reese fără posibilitate de îndoială că ceea ce interesează și este necesar pentru a se putea valida o poprire este că creditorul popritor să posedă în contra debitorului poprit un titlu executoriu și ca terțiul să datoreze, fără ca moda-

litățile sub cari terțiul datorează debitorului poprit să împiedice validarea poprirei și deci transferul judiciar al creanței sale să aibe vre-o importanță alta decât ca terțiul poprit nu va putea fi obligat să plătească altfel decât „în modul și termenii cuprinși în titlul constitutiv al datoriei”, precum se exprimă aliniatul ultim al art. 464 pr. civ.

Considerând că numai astfel se explică de ce art. 460 pr. civ. dispune că spre a se putea valida poprirea este suficient să se stabilească „ca terțiul poprit este dator” pentru ca această împrejurare fiind constatată, indiferent de termenul sau condițiile sub care terțiul datorează, poprirea să trebuiască a fi validată și deci creanța debitorului să treacă în patrimoniul creditorului popritor, evident în condițiunile juridice în care cel dintâi o posedă.

Având în vedere că astfel fiind urmează a se vedea că creanța poprită în cauză nemai aparținând debitorului poprit, ci din momentul validării făcute de contestator, intrând în patrimoniul acestuia până concurența creanței sale în contra debitorului, poprirea practică ulterioară de intimată nu este opozabilă și nu poate atinge dreptul câștigat al contestatorului, ci va putea produce efecte în raport cu contestatorul numai după complectarea sa achitare de sumele pentru cari a obținut validarea.

Că deci prezența contestației apare fundată în parte și cătă a fi admisă ca atare.

Pentru aceste motive, redactate de dl. G. Al. Cerban, Judecător de ședință, admite.

Semnați: *Scarlat Costinescu, G. Cerban.*

Observație. — În afară de argumentele invocate prin prezenta sentință în sprijinul soluțiunei date, o considerațiune în plus, foarte importantă, se poate deduce din dispozițiunile art. 1718 cod. civ. care conferă creditorilor drept-gaj general nu numai bunurile prezente ale debitorului dar și bunurile sale viitoare, din această dispoziție rezultă că intră în dreptul de gaj general al creditorilor pe lângă creanțele actuale aparținând debitorului, printre cari urmează să fie numărate și creanțele cu termen cari au o existență actuală, numai executarea lor fiind amânată până la o dată determinată, și creanțele condiționale sau eventuale a căror existență depinde de realizarea unui eveniment viitor dar nesigur. Or creanța de pensie a debitorului face parte tocmai din categoria acestor creanțe cari sunt cuprinse în patrimoniul debitorului deoarece ea este în același timp o creanță eventuală, supusă condițiunei ca debitorul să continue a fi în viață la data când pensia este reclamată și tot deodată o creanță cu termen, ea nefiind exigibilă decât la anumite intervale regulate de timp, a căror succesiune atribue creanței caracterul unei prestațiuni periodice. Prin urmare asemenea creanțe existând în patrimoniul debitorului vor putea fi valabil poprite. În acest sens opinează doctrina (V. Garsonnet el Cezar-Bru. *Traité théorique de procédure* ed. 1901 vol. IV par. 1404 pag. 359 și urm.; *Glasson, Calmet-Daage et Tissier, Précis Théorique et pratique de procédure civile* ed. 1908 vol. II No. 1245 pg. 329 și urm.; D. Negulescu și G. Popescu *Teoria poprirei* ed. V. 1927 pg. 39 și urm.; D. Alexandresco, *Explicațiune*

nea teoretică și practică a dreptului civil român ed. 1899 Vol. VI pag. 53 nota 2) precum și cele câteva hotărâri pe cari le-am găsit cu privire la chestiune (V. Trib. Dorohoi ordonanța 511/922 publicată în *Jurisprudența generală* 1923 sp. 1490; Trib. Ilfov S. Notariat sentința No. 947 din 12 Octombrie 1936).

G. Al. Cerban, Judecător la Tribunalul Ilfov.

JUDECATORIA DE MUNCA DIN BUCUREȘTI S. I-a

Audiența de la 6 Octombrie 1936

Președinția D lui I. Simionescu, judecător

Matei Mărculescu cu Soc. Anonimă „Regina Maria”

CONTRACT DE MUNCĂ. — DENUNȚARE UNILATERALĂ. — CONCEDIERE. — DREPT LA PREAVIZ. — DAUNE. — ART. 78 ȘI 79 DIN LEGEA CONTR. CTELOR DE MUNCĂ. — ART. 998 COD. CIVIL.

Dreptul la preaviz, fiind un echivalent forfetar pe care legea contractelor de muncă îl fixează în favoarea părții concediată, atunci când contractul de muncă este desființat prin voința unilaterală a uneia din părțile contractante, exclude dreptul la daune, când patronul sau salariatul respectând dreptul de preaviz legal, s'ar mai cere pe deasupra și daune materiale sau morale; totuși dacă concediul a fost dat din rea credință sau răutate o atare concediere constituind o culpă generatoare de daune, daunele ce s'ar pretinde în asemenea împrejurări devin admisibile.

Nr. 781. — Admisă în parte acțiunea intentată de către Matei Mărculescu în proces cu Societatea Anonimă „Regina Maria”.

Comisiunea în majoritate.

Asupra acțiunei civile de față al cărei obiect s'a determinat mai sus.

Văzând că reclamantul pretinde în primul său capăt de cerere ca pârâta să fie obligată să-i plătească suma de lei 90 000 cu titlu de indemnizație de preaviz pe 9 luni de zile, socotit la ultimul salariu lunar de 8.000 lei, plus echivalentul chiriei locuinței ce o avea dela fabrică.

Văzând însă că reprezentantul pârâtei susține că dreptul reclamantului la preaviz este de 6 luni socotit la vechimea în serviciu din 1926, deoarece, deși reclamantul a intrat în serviciu prin anul 1918, totuși contractul de muncă a încetat în 1925—1926, cât timp reclamantul și-a făcut serviciul militar, apoi luând naștere un nou contract de muncă.

Având în vedere că din depozițiile martorilor audiați se constată că, reclamantul a fost angajat de pârâtă din anul 1918, ceiace face până la data concedierii din 29 aprilie 1936, un interval de timp de 18 ani, iar în ceiace privește stajul militar făcut în 1925—1926, în conformitate cu dispozițiunile art. 93 din Legea contractelor de Muncă interpretat și de jurisprudență prin decizia cu Nr. 109/933, a Inaltei Curți de Casație Secția III a, în sensul că art. 93, necerând pentru determinarea indemnizației de preaviz, o vechime în serviciu neîntreruptă, ci pur și simplu o vechime în serviciu, urmează ca indemnizația de preaviz să fie acordată în funcție de vechimea ce reclamantul a avut-o în serviciu, fără ca întreruperea din serviciu în timpul serviciului militar să fie operantă.

Că, astfel fiind, indemnizația de preaviz, cuvenită

reclamantului este de 9 luni, ceiace socotit la salariul său de 8000 lei lunar, avut în ultimul timp, așa după cum mai sus a stabilit, face suma de lei 72 000, pentru care urmează a fi admis în parte acest capăt de cerere.

Văzând că reclamantul pretinde prin cel de aldoilea capăt de cerere, ca pârâta să fie obligată să-i plătească suma de lei 118 564, reprezentând ineditizația dublă de concediu neacordat pe anii 1929, 1930 și 1931, când avea salariul de lei 10.000 lunar; pe anii 1932 și 1933 când avea salariul de 6.000 lunar și pe anii 1934 1935 și 1936, când avea salariul de 8.000 lei lunar.

Având în vedere că, din depozițiile martorilor reclamantului se dovedește că într-adevăr acesta nu a avut în acest interval de timp concediu de odihnă și, deși depozițiile martorilor pârâtei Dumitru Toma și Gh. Constantinescu reese că, în ultimii 2 ani a avut concediu, totuși întrucât tot din aceleași declarații se vede că reclamantul fiind bolnav acest concediu a fost întrebuințat pentru boală deci a fost concediu de boală.

Că, astfel fiind, din toate acestea coroborat cu răspunsul pârâtei la interogator se constată că reclamantul nu a avut concediu de odihnă și astfel urmează a i se acorda în raport cu vechimea așa cum a fost recunoscut de pârâtă în concluziunile sale scrise și anume: în total 50.794 lei.

Adică conform art. 89 din legea contractelor de muncă avându-se în vedere vechimea de serviciu inițială, căci această vechime urmează a se avea în vedere cu efect retroactiv, întrucât legea contractului de muncă se aplică și contractelor în curs de executare și în același timp conf. art. 50 din aceeași lege, urmează a se plăti salariul dublu și nu triplu adică odată salariul plătit în cursul când a servit pe timpul când trebuia să i se acorde concediu plus încă odată același salar ca sancțiune pentru faptul că pârâta nu ia acordat concediuul căci a acorda și al treilea salariu ca sancțiune a lipsei de concediu aceasta ar însemna să se adauge la lege și a se acorda mai mult decât se prevede în lege.

Adică Legiuitorul prin această dispoziție înțelegând să acorde despăgubire adecvată situației practice și ca patronul să nu profite pe nedrept de munca salariatului său și ca atare să restituie ceiace ar fi trebuit să înlocuiască pe reclamant în timpul concediului în virtutea principiului că nimeni să nu profite de paguba altuia, — ori paguba nu poate fi alta decât aceea că n'a mai plătit un alt salariu altuia personane care ar fi înlocuit pe reclamant.

Că, astfel fiind, din toate aceste considerente și calculul mai sus făcut reese că acest capăt de cerere este fondat pentru suma de lei 50.794 și în consecință urmează a fi admis în parte pentru acenstă sumă, în loc de 118.656, cât s'a cerut prin acțiune.

Văzând că reclamantul mai pretinde prin cel de al treilea capăt de cerere ca pârâta să fie obligată să-i plătească suma de 300.000, drept daune morale și materiale.

Având în vedere că, din punct de vedere principal juridic daunele sunt admise de doctrină și jurisprudentă cu multă prudență prin interpretarea dispozițiilor art. 79 și 82 din legea contractelor de muncă combinate cu disp. art. 998 din cod civil.

Având în vedere că, în virtutea art. 78 și 79 una din părți poate desființa contractul de muncă prin voința sa unilaterală, iar în acest caz legea fixează în favoarea părții concediate dreptul la un echivalent forfetar numit dreptul la preaviz și care ar da posibilitatea concediatului să reziste până la reface-rea unei situațiuni probabile.

Că, însă acel ce uzează de un drept al al său nu poate fi acuzat că a făcut un abuz de drept generator de daune decât atunci când a depășit acest drept și din această cauză se contestă dreptul la daune atunci când patronul sau salariatul respectând dreptul de preaviz legal pe deasupra acestuia se mai cer și daune materiale sau morale.

Considerând însă că, însăși acest drept legal la preaviz constituie „une breche” în sfera drepturilor absolute și care este paralel și conform conceptului modern de socializarea drepturilor de proprietate agricolă cât și industrială, de a se tempera rigoarea acestor drepturi s'a ajuns la concluzia că atunci când aceste drepturi sunt întrebuințate cu scopul contrariu societății adică cu scopul și intenția de a se vătăma și lovi în interesele unei terțe persoane aceasta constituie un abuz de drept și deci un delict sau quasi delict ale cărui consecințe urmează a fi reparate.

Considerând că deși în contra acestor principii s'au ridicat obiecțiunile autorizate prin aceea că intenția de a vătăma pe cineva nu constituie prin ea însăși un delict civil și că în materie de concurență comercială aceasta este indiscutabil un act licit, totuși prin aceea că, în virtutea art. 970 cod. civ. ce stă la baza oricărui contract între părți deci și la un contract individual de muncă cu durată nedeterminată trebuie să existe o bună credință în executarea lor din partea ambelor părți față de scopul și spiritul care a fost creat coroborată și sancționată și de disp. art. 998 cod. civ. prin care se sancționează orice faptă de rea credință, într'un cuvânt orice faptă care constituie din parte cuiva ca agent o culpă delictuală cu intenție s'au fără intenție, socotim că trebuie să se repare prejudiciul produs în paguba altuia principiul prevăzut de altfel chiar din timpul romanilor prin legea Aquilia.

Considerând că, în speță urmează a se vedea dacă într'adevăr reclamantul a fost concediat de pârâtă din rea credință sau răutate și ca atare concedierea sa constituie o culpă contractuală sau delictuală din partea pârâtei, generatoare de daune, dat fiind că așa cum am arătat mai sus numai sub această formă legală daunele pretinse de reclamant ar fi admisibile.

Considerând însă că, în speță din declarațiile martorilor se constată că, reclamantul nu-și vedea de treabă și că discuta politică în timpul serviciului că, deși întrunirile politice nu le făcea în interiorul fabricii, totuși așa cum declară martorii Constantin Opreșcu, și Valerian Guierite aceste discuțiuni contribuiau la debandadă și perturbarea în serviciu cât și la distragerea și împiedicarea lucrătorilor de a munci, ceiace pentru întreprindere constituia o pagubă.

Că, tot în timpul când reclamantul a funcționat așa cum declară martorul Toma Dumitru și Constantin Drăghiceanu se constată că reclamantul în calitatea sa de maestru al unei secții de lucrători din fabrică ținea prezentă pe soția sa, când în realitate era absentă, fapte care constituiesc o culpă destul de gravă și cari ar fi suficiente ca societatea să fi fost determinată al concedia.

Că, chiar martorul Roman Căpățână fost coproprietar al firmei pârâte deși a recunoscut că reclamantul în timpul serviciului s'a comportat ca un bun funcționar în timpul său, totuși recunoaște scrisoarea depusă de pârâtă prin care vroia să atragă atenția reclamantului să și îndeplinească mai bine funcțiunea sa.

Că, astfel fiind, acest capăt de cerere urmează a fi respins.

Pentru aceste motive admite în parte.

Semnați: I. Simionescu, C. Puțureanu